

Denumirea practicii:

Consolidarea abilităților analitice pentru a asigura protecția intereselor financiare ale UE

Țara: Lituania

Categoria practicii:

- Sisteme și instrumente

Contact:

- Serviciul special de investigare (STT)
- <https://www.stt.lt/en>
- [Site](#)
- documents@stt.lt

Riscul (riscurile) de fraudă contracarat(e)

- Corupția
- Darea sau luarea de mită
- Conflictul de interese
- Evitarea sau manipularea procedurilor de achiziții publice
- Coluziunea

Context și obiectiv(e)

Serviciul special de investigare (STT) a fost creat în 1997 ca principalul organism lituanian anticorupție. Acesta a devenit o instituție independentă de aplicare a legii în 2000, răspunzând direct președintelui și Parlamentului Republicii Lituania. În calitate de organ de aplicare a legii, acesta coordonează informații și investigări penale prin detectarea și investigarea infracțiunilor de corupție, precum și prin dezvoltarea și punerea în aplicare a măsurilor de prevenire a corupției. De asemenea, acesta desfășoară activități în domeniul educației și al sensibilizării anticorupție.

STT prezintă raportul său anual parlamentului și emite în mod regulat rapoarte în atenția parlamentului, a părților interesate specifice sau a publicului larg cu privire la cazurile de corupție detectate sau la riscurile de corupție. Aceste rapoarte constituie baza îmbunătățirii legilor și reglementărilor și sprijină, de asemenea, investigările penale.

În 2018, în cadrul STT, a fost înființată o nouă funcție: departamentul analitic de informații anticorupție. Acesta este alcătuit dintr-o divizie de analiză strategică, o divizie de analiză tactică și o divizie de analiză operativă. În timp ce activitățile analitice STT se concentrau anterior pe furnizarea de sprijin operațional informațiilor și investigațiilor penale, noua funcție a adoptat o abordare mai preventivă. Cunoscând faptul că investigațiile necesită mult timp și sunt adesea costisitoare, funcția vizează detectarea riscurilor de corupție înainte ca infracțiunile și daunele să apară.

Pentru a servi acestui scop, STT a achiziționat și a adaptat mai multe sisteme IT și și-a instruit personalul în utilizarea și programarea lor.

Obiectivul general este consolidarea gestionării riscului de corupție bazat pe date prin dezvoltarea unui model de analiză a volumelor mari de date care oferă o identificare și o analiză mai eficientă și oportună a riscurilor de corupție pentru a preveni manifestarea infracțiunilor legate de corupție. Acesta permite analiza cantității uriașe de date disponibile pentru STT într-un mod mai eficient și cu o calitate mai bună, precum și diferite tipuri de analize, inclusiv vizualizarea unei varietăți de date în diferite formate, care până acum nu erau posibile.

Descrierea practicii

STT a solicitat și a primit finanțare în cadrul Programului HERCULE III al Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF), cu scopul de a-și îmbunătăți sistemul de informații analitice, precum și abilitățile analitice ale funcționarilor pentru a detecta riscurile de corupție și manifestarea acestora. Prin urmare, sistemul contribuie la protejarea intereselor financiare ale statelor membre și ale Uniunii Europene împotriva corupției. Fonduri de aproximativ 450 000 EUR au fost acordate în decembrie 2018.

Sistemul a fost dezvoltat în următoarele 12 luni. Dezvoltarea sa a fost lansată de trei mese rotunde cu:

- experți din instituțiile responsabile de gestionarea, administrarea și implementarea programelor structurale ale UE;
- instituții de aplicare a legii, Biroul Național de Audit, Oficiul pentru Achiziții Publice, Inspectoratul Fiscal de Stat, Consiliul Concurenței, Comisia Oficială de Etică; și
- mediul academic și ONG-urile.

Un total de 46 de reprezentanți din 24 de instituții diferite au participat la discuții, iar ulterior au fost invitați să participe la seminarul internațional de închidere a proiectului.

Aceste discuții au vizat înțelegerea riscurilor de corupție care ar putea fi identificate timpuriu pe baza experienței participanților și a personalului STT și a sistemelor sau practicilor pe care deja utilizate de diferitele instituții. Prin aceste discuții, STT ar putea defini configurarea tehnică a sistemului și ar putea învăța din cunoștințele și greșelile altora. Schimbul a permis, de asemenea, celorlalte instituții să pună la dispoziția STT informații cu privire la tipul de analiză pe care l-ar considera util și modul în care STT ar putea să le sprijine în viitor.

În plus, STT a efectuat o analiză extinsă a pieței pentru a identifica programele software existente care le-ar putea satisface nevoile fără a fi nevoie să dezvolte un nou program. Drept urmare, aceștia au achiziționat diverse programe de analiză și vizualizare, de exemplu software de analiză asociativă vizuală (IBM Cognos Analytics), sistem de informații geografice (ArcGIS), software de analiză a textelor (MaxQDA) și software de gestionare și automatizare a proceselor analitice (IBM Business Automation Workflow). Pentru a rămâne independent de orice furnizor și pentru a evita costurile de întreținere sau schimbări de software, STT a dispus de proprii săi angajați tehnici instruiți în utilizarea și reprogramarea programelor software achiziționate.

Întregul proiect a fost condus de două grupuri, „grupul executiv de gestionare a proiectului” și „grupul de lucru al proiectului”, primul fiind responsabil de coordonare și al doilea de implementare. În total, au fost implicate aproximativ 15 persoane, dintre care cinci au reprezentat echipa de lucru de bază (două persoane din departamentul de informații anticorupție, două din departamentul IT și una din divizia de planificare).

Sistemul dezvoltat colectează mai întâi date de la peste 60 de baze de date diferite de stat și nepublice (registre și sisteme de informații), inclusiv, de exemplu, informații despre contractele și procedurile de achiziții publice, registre funciare sau de la Sistemul computerizat de gestionare și supraveghere a informațiilor al UE pentru sprijin structural unde sunt stocate toate datele financiare și toate datele administrative referitoare la proiectele finanțate de UE etc. Datele pot fi apoi analizate de către STT cu ajutorul a diferite programe software care permit analize vizuale, geografice sau textuale și permit astfel detectarea mai rapidă și mai eficientă a riscurilor de corupție și a posibilelor scheme.

Datele nu sunt examinate în mod regulat pentru semnalele de alertă, în schimb, angajații STT au fiecare aria lor de competență specifică pe care o analizează, de exemplu, asistență medicală, achiziții publice, planificare teritorială și construcții, sectorul transporturilor și comunicațiilor, municipalități etc. Divizia de analiză strategică a STT se concentrează pe riscurile sistemice naționale, divizia de analiză tactică caută riscuri în cadrul instituțiilor, în timp ce divizia de analiză operativă abordează riscurile reprezentate de persoanele fizice.

Angajații efectuează analize asupra datelor furnizate pentru a identifica relațiile care impun riscuri de corupție, testează ipoteze sau verifică activități frauduloase detectate anterior în alte cazuri naționale, în alte țări sau care sunt identificate prin integrarea mai multor surse de date. În cazul în care observă un anumit *modus operandi*, ei analizează în continuare dacă acesta reprezintă o abatere unică sau un fenomen sistematic care apare și în alte cazuri.

De exemplu, STT a reușit să creeze un tablou de bord cu date agregate despre numărul de fonduri implicate în proiectele administrate de diferite instituții publice. Acest lucru a permis să se observe că în unele instituții majoritatea proiectelor au fost destinate doar câtorva companii. STT a informat persoanele responsabile care au fost autorizate să ia decizii privind reducerea și prevenirea corupției într-o anumită instituție, într-un anumit sector sau la nivel național cu privire la riscurile detectate și a efectuat, de asemenea, verificări ale proiectelor individuale.

Pentru a-și sprijini informațiile analitice anticorupție, STT are dreptul, de asemenea, să solicite informații financiare de la bănci cu privire la anumite persoane juridice în cazul în care suspectează activități ilegale. Aceste informații pot fi solicitate chiar și fără o investigație oficială în curs. Cu toate acestea, informațiile financiare referitoare la persoanele fizice pot fi obținute numai după deschiderea unei investigații.

În plus față de această abordare de analiză preventivă a datelor, analiștii pot fi, de asemenea, contactați de alte departamente STT cu cereri de asistență, fie pentru investigații în curs, fie pentru analize ulterioare în chestiuni specifice. Într-un caz specific, în cadrul unei investigații penale în curs derulate de STT, departamentului de informații anticorupție i s-a solicitat să verifice un spital cu un proces suspect de achiziții publice netransparente. Acesta a descoperit că persoanele juridice care acționează în calitate de sponsori ai spitalului au fost și cele care au primit contractele de achiziții publice. Analiștii au verificat apoi dacă există riscuri similare în sectorul asistenței medicale, concentrându-se pe relațiile dintre sponsorizări și atribuirea contractelor de achiziții publice și au putut identifica alte cazuri. Informațiile au fost publicate într-un raport și prezentate parlamentului, Ministerului Sănătății și publicului. Ca reacție, au fost aduse modificări legislative pentru creșterea transparenței în domeniul procedurilor de achiziții publice și a fost elaborat un cadru privind furnizarea și primirea de acte de caritate și de sponsorizări, precum și contabilitatea și controlul acestora pentru a consolida proactivitatea sectorului public în gestionarea conflicte de interes.

Ca rezultat al activităților lor, STT emite rapoarte despre riscurile identificate în sistem, legate de instituții, procese, evenimente și persoane și, prin urmare, informează factorii de decizie pentru politicile/legile anticorupție. De asemenea, aceștia furnizează informații departamentelor interne de informații și investigații penale – pentru a sprijini investigațiile, precum și departamentelor de prevenire a corupției și de educație în domeniul anticorupției – pentru a-și adapta măsurile.

Caracteristici unice

- Organism independent anticorupție care, alături de o funcție de aplicare a legii, asigură și prevenirea corupției și educație în domeniul anticorupției și care utilizează modele de analiză a volumelor mari de date pentru a elabora politici anticorupție bazate pe dovezi.
- Acces la o cantitate foarte mare de date pentru a analiza și a verifica dacă un anumit risc a fost repetat în alte părți ale țării sau sectoare.
- Abordarea analizei preventive a datelor pentru a detecta din timp riscurile de corupție.
- Cooperarea strânsă cu factorii de decizie pentru îmbunătățirea cadrului juridic.

Efecte și rezultate

Rezultatele tangibile includ:

- Activități îmbunătățite ale STT, care permit analize mai eficiente și mai eficiente.
- Un număr crescut de rapoarte emise către public și parlament comparativ cu perioada anterioară anului 2018.
- Furnizarea de informații factorilor de decizie într-un mod mai rapid, mai concret și mai ușor de înțeles, și anume utilizând un software de vizualizare.
- Identificarea lacunelor la nivel legislativ, de exemplu, reglementări care favorizează practicile de achiziții publice opace și informații despre modul de modificare a cadrului de reglementare și instituțional.
- Abilitatea de a răspunde mai rapid la cererile de asistență.
- Detectarea potențialelor conflicte de interese, de dare sau luare de mită și a cazuri de coluziune.
- Furnizarea de date pentru măsuri anticorupție bazate pe dovezi (la nivelul STT și la nivel național).

Rezultate preconizate pe termen lung:

- Reducerea riscurilor și a amenințărilor corupției cu privire la interesele financiare ale UE.
- Scăderea frecvenței cazurilor reale de corupție.
- Limitarea prejudiciului asupra intereselor financiare naționale și UE.
- Consolidarea sensibilizării și a culturii integrității la nivelul sectorului public și privat.

Principalii factori ai succesului

- Echipă interdisciplinară care reunește persoane din departamentul de informații analitice anticorupție și departamentul IT al STT.
- Colaborarea și schimbul cu alte instituții pentru a înțelege care sunt sistemele pe care utilizează și care sunt riscurile de corupție pe care le întâmpină.
- Colaborare constantă cu practicieni, mediul academic și ONG-uri cu privire la riscurile de corupție, nevoile de investigare și nevoile de îmbunătățire a analizelor și a rapoartelor furnizate.
- Voință politică de combatere a corupției, de exemplu, exprimată prin accesul extins la baze de date și informații financiare pe care le deține STT.

Provocări întâmpinate și învățăminte desprinse

- Elementul-cheie pentru efectuarea unei analize aprofundate a pieței despre tipul de sisteme care există deja și care ar putea fi utilizate.
- Nu este necesară elaborarea unei soluții interne, întrucât există deja numeroase programe software puternice.
- Este important să se asigure faptul că software-ul ar putea fi integrat cu succes în cadrul platformei IT existente.
- Este crucial ca angajații să fie instruiți, nu numai în utilizarea programelor software, ci și în adaptarea lor.
- Protecția datelor trebuie luată în considerare pe parcursul tuturor părților proiectului.

Potențialul de transferabilitate

Succesul sistemului de analiză STT se bazează, pe de o parte, pe existența STT ca instituție, în primul rând. Un astfel de organism anticorupție independent care investighează și emite rapoarte bazate pe date despre corupție nu există în prezent în majoritatea țărilor UE.

Pe de altă parte, sistemul poate funcționa numai din moment ce STT are acces la numeroase registre de stat și poate obține acces la anumite informații financiare chiar și fără o investigare în curs. Acest lucru nu este posibil în majoritatea celorlalte țări ale UE.

Cu toate acestea, conceptul de sistem informațional STT este încă transferabil atât timp cât este integrat în cadrul instituțional și juridic al unui alt stat membru. Alte țări ar putea utiliza, de asemenea, diferite surse de date disponibile pentru a detecta relații suspecte, modele recurente sau anomalii și pentru a investiga riscurile de corupție înainte ca infracțiunile de corupție să aibă loc. Acestea s-ar putea inspira din exemplul STT.